

Ispitni katalog za državnu maturu
u školskoj godini 2009./2010.

GEOGRAFIJA

Stručna radna skupina za izradbu ispitnih materijala iz Geografije:

Suzana Nebeski Hostić, prof., voditeljica, I. gimnazija, Zagreb

prof. dr. sc. Željka Šiljković, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

mr. sc. Nikola Vojnović, Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu, Pula

mr. sc. Ružica Vuk, zamjenica voditeljice, Geografski odsjek PMF-a, Zagreb

Romana Dužanec Martinović, prof., IV. gimnazija, Zagreb

Vjekoslav Robotić, prof., Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica.

Sadržaj

Uvod	5
1. Područja ispitivanja	5
2. Obrazovni ishodi	5
2.1. Opća ili fizička geografija	6
2.2. Društvena geografija	7
2.3. Regionalna geografija svijeta	8
2.4. Geografija Hrvatske	8
3. Struktura ispita	10
4. Tehnički opis ispita	10
4.1. Trajanje ispita	10
4.2. Izgled testa i način rješavanja	10
4.3. Pribor	11
5. Opis bodovanja	11
5.1. Vrijednovanje prve ispitne cjeline	11
5.2. Vrijednovanje druge ispitne cjeline	11
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem	11
6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora	11
6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija	12
6.3. Primjer zadatka povezivanja i sređivanja	12
6.4. Primjeri zadataka dopunjavanja	13
7. Priprema za ispit	13

Uvod

Geografija je na državnoj maturi izborni predmet.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Geografije temeljni je dokument ispita kojim se jasno opisuje što će se i kako ispitivati na državnoj maturi iz ovoga predmeta u školskoj godini 2009./2010.

Ispitni katalog sadrži sve potrebne informacije i detaljna pojašnjenja o obliku i sadržaju ispita. Njime se jasno određuje što se od pristupnika očekuje na ispitu.

Ispitni katalog usklađen je s odobrenim četverogodišnjim Nastavnim planom i programom¹ za Geografiju u gimnazijama.

Ispitni katalog sadrži ova poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju čitatelj može naći odgovor na pitanje *što se ispituje*.

U prvome su poglavlju navedena područja ispitivanja, odnosno ključna znanja i vještine iz ovoga predmeta koje se ispituju ovim ispitom.

U drugome je poglavlju, kroz konkretne opise onoga što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti, pojašnjen način na koji će se navedena znanja i vještine provjeravati.

Treće, četvrto i peto poglavlje odgovaraju na pitanje

¹ Glasnik Ministarstva prosvjete i športa, broj 1, Školske novine, Zagreb, 1994.

kako se ispituje, a u njima je pojašnjena struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način provedbe i vrjednovanja pojedinih zadataka i ispitnih cjelina.

U šestome su poglavlju primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem.

Sedmo poglavlje odgovara na pitanje *kako se pripremiti za ispit*.

1. Područja ispitivanja

Ispitom iz Geografije provjerava se u kojoj mjeri pristupnici znaju, tj. mogu:

- odrediti i objasniti geografske činjenice i generalizacije
- rabiti geografske karte, geografske statističke i grafičke metode.

Sukladno tomu, ispit iz Geografije sastoji se od dviju ispitnih cjelina.

Prvom se cjelinom ispituju **geografska znanja**, a drugom cjelinom **geografske vještine**.

Dostignuta razina znanja te kompetencija pristupnika provjerava se u ovim područjima:

1. opća (fizička) geografija
2. društvena geografija
3. regionalna geografija svijeta
4. geografija Hrvatske.

2. Obrazovni ishodi

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja određeni obrazovni ishodi, odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh na ispitu.

2.1. Opća ili fizička geografija

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VJEŠTINE
<ul style="list-style-type: none"> • definirati i objasniti geografiju kao znanost, razlikovati njezine grane i discipline • imenovati ljude zaslužne za razvoj i razumijevanje geografije te prirodnih i društvenih geografskih procesa • definirati osnovne pojmove o Svemiru • razlikovati svemirska tijela • opisati Sunčev sustav i objasniti položaj Zemlje u Sunčevu sustavu • objasniti oblik i prepoznati dimenzije Zemlje • povezati i objasniti uzroke i posljedice gibanja Zemlje • razlikovati i imenovati različite kalendare • definirati osnovne kartografske pojmove • razlikovati i objasniti elemente karte • razlikovati vrste geografskih karata • definirati osnovne pojmove vezane za reljef • analizirati građu Zemlje i sastav litosfere • povezati geološka razdoblja i orogeneze te navesti primjere reljefnih cjelina za pojedina geološka razdoblja i orogeneze • definirati endogene pokrete te objasniti njihove uzroke i posljedice • povezati djelovanje egzogenih sila i nastanak različitih tipova reljefa i reljefnih oblika • poznavati i povezati klimatske čimbenike i klimatske elemente • klasificirati klimatske razrede i tipove po Köppenu i povezati ih s vegetacijskim zajednicama • definirati osnovne pojmove vezane za svjetsko more i vode na kopnu • poznavati svojstva i gibanja morske vode • razlikovati vode na kopnu i njihova obilježja • klasificirati tla i povezati ih s bioklimatskim zajednicama • objasniti utjecaj prirodno-geografskih obilježja na gospodarski razvoj, strukturu gospodarstva, strukture stanovništva i naseljenost • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i razlikovati elemente karte i različite vrste geografskih karata • izračunati razlike u pojasnim vremenima • rabiti mjerilo • uz pomoć skica i fotografija prepoznati i imenovati reljefne oblike • imenovati i na crtežu označiti unutrašnju građu Zemlje • uz pomoć crteža i fotografija imenovati i analizirati osnovne endogene i egzogene procese i oblike • označiti ili prepoznati na karti primjere pojedinih tipova i oblika reljefa i tipove klima • na karti imenovati oceane, najznačajnija mora, morske struje, rijeke i jezera • na temelju danih podataka izračunati klimatske elemente, analizirati dijagrame, grafikone i kartograme, npr. klimatske dijagrame, sinoptičke karte • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor i na geografsku kartu

2.2. Društvena geografija

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VJEŠTINE
<ul style="list-style-type: none"> • definirati osnovne demogeografske pojmove • analizirati promjenu broja stanovnika prostorno i vremenski • objasniti razmještaj stanovništva te gustoću naseljenosti na Zemlji • analizirati pokazatelje prirodnoga i prostornoga kretanja stanovništva • razlikovati tipove migracija i općega kretanja stanovništva • objasniti teoriju demografske tranzicije i prepoznati ili odrediti etape i podetape na primjerima država • razlikovati demogeografske strukture te objasniti njihov prostorni raspored • objasniti povezanost demografskoga i gospodarskoga razvoja (i navesti primjere prostora) • razlikovati tipove i mjere populacijske politike (i navesti primjere) • razlikovati tipove naselja, gradova i urbanih sustava te objasniti utjecaj prirodne osnove i društvenoga razvoja na oblike i razvoj naselja, ruralni pejzaž i gradske regije • definirati osnovne pojmove iz ekonomske geografije • objasniti čimbenike razvoja primarnih djelatnosti • razlikovati oblike i tipove poljoprivredne proizvodnje • analizirati strukturu, značenje i prostorni raspored poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i šumarstva • analizirati strukturu i prostorni raspored rudarstva, energetskih izvora te industrije • objasniti razvoj i značenje sekundarnih djelatnosti • usporediti stare i nove industrijske grane i prostore • objasniti razvoj i značenje tercijarnih i kvartarnih djelatnosti • navesti oblike i grane prometa i njihovo značenje • analizirati čimbenike razvoja turizma na primjerima glavnih turističkih regija te imenovati prepoznatljiva turistička obilježja • objasniti svjetska trgovinska kretanja • objasniti utjecaj stanovništva i ljudskih djelatnosti na okoliš te poznavati osnove politike zaštite okoliša • objasniti utjecaj prirodnih i društvenih čimbenika na socijalno-ekonomski razvoj pojedinih regija, država i kontinenata • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih prepoznati i smjestiti u prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • na geografskoj karti analizirati razmještaj stanovništva na Zemlji • izračunati odrednice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja stanovništva • na geografskoj karti prepoznati glavne smjerove migracija na Zemlji • analizirati dijagrame, grafikone i kartograme, npr. grafikon demografske tranzicije, dobno-spolnu piramidu, tematsku kartu jezičnoga sastava stanovništva... • prepoznati ili imenovati na geografskoj karti primjere država i prostora za određene demogeografske strukture • na geografskoj karti, fotografijama ili crtežima prepoznati ili imenovati primjere različitih oblika naselja, ruralnoga krajolika, povijesnoga razvoja različitih tipova naselja te urbanih sustava • analizirati prostornu strukturu grada • prepoznati ili imenovati na geografskoj karti glavne oblike poljoprivrede, prostorni raspored poljoprivredne proizvodnje, glavna ribolovna područja svijeta, primjere država s razvijenom akvakulturom i glavna šumska područja na Zemlji • prepoznati ili imenovati na geografskoj karti primjere država i prostora sa značajnim energetskim izvorima, mineralnim sirovinama te stare i nove industrijske prostore • poznavati i imenovati na geografskoj karti države s razvijenim pojedinim oblicima prometa, glavne plovne rijeke, jezera i kanale, najprometnije pomorske i zračne luke svijeta te područja s razvijenim cjevovodnim prometom • imenovati na geografskoj karti glavne turističke regije svijeta te važnija turistička središta • imenovati na geografskoj karti primjere najstarijih, najvećih i najpoznatijih nacionalnih parkova • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih prepoznati i smjestiti u prostor i na geografsku kartu

2.3. Regionalna geografija svijeta

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VJEŠTINE
<ul style="list-style-type: none"> • definirati obilježja poslijeindustrijskoga doba te ih povezati s obilježjima suvremenoga svijeta • analizirati proces globalizacije • razlikovati stupnjeve i tipove integracija na primjerima • navesti važnije europske i svjetske organizacije i regionalne integracije te objasniti njihovo političko i gospodarsko značenje • objasniti razvoj i organizaciju Europske unije • definirati pojam multinacionalne kompanije, poznavati djelatnosti najvećih te navesti prednosti i nedostatke djelovanja multinacionalnih kompanija • prostorno i vremenski analizirati nejednak regionalni razvoj svijeta • analizirati geografske posebnosti i regionalni razvoj odabranih europskih država (Njemačka, Francuska, UK i Italija) i izvaneuropskih država (SAD, Kanada, Japan, Australija, azijski tigrovi) i odabranih država svjetskoga značenja (Ruska Federacija, Kina, Indija) • analizirati procese društveno-gospodarske tranzicije • analizirati prirodno-geografsku i društvenu složenost Azije • analizirati geografske posebnosti i regionalni razvoj Latinske Amerike i Afrike • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • imenovati ili prepoznati na geografskoj karti države članice važnijih europskih i svjetskih organizacija i regionalnih integracija • imenovati ili prepoznati na geografskoj karti države koje su pristupile Europskoj zajednici (Europskoj uniji) u pojedinim krugovima širenja • prepoznati ili imenovati na geografskoj karti i grafikonima primjere nejednakoga regionalnoga razvoja svijeta • imenovati ili prepoznati na geografskoj karti prirodno-geografske i gospodarske regije te demografsko-gospodarska središta odabranih europskih država (Njemačka, Francuska, UK i Italija), visokorazvijenih izvaneuropskih država (SAD, Kanada, Japan, Australija, azijski tigrovi) i odabranih država svjetskoga značenja (Ruska Federacija, Kina, Indija) • analizirati na geografskoj karti i grafikonima prirodno-geografsku i društvenu složenost Azije, Latinske Amerike i Afrike • povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor i na geografsku kartu

2.4. Geografija Hrvatske

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKE VJEŠTINE
<ul style="list-style-type: none"> • objasniti geografski smještaj i složenost geografskoga položaja Hrvatske • objasniti značenje gorskoga praga i položaj Hrvatske u europskoj prometnoj mreži • analizirati historijsko-geografski razvoj hrvatske države i objasniti određivanje granica na kopnu i moru • opisati postanak i razvoj reljefa Hrvatske • izdvojiti tipove i oblike reljefa te vrjednovati njihove gospodarske mogućnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i imenovati na geografskoj karti primjere pojedinih tipova i oblika reljefa • imenovati na geografskoj karti krajnje točke • prepoznati i imenovati na geografskoj karti najvažnije prometne pravce • usporediti na tematskim kartama oblikovanje teritorija Hrvatske kroz povijest • razlikovati na karti segmente granica prema vremenu nastanka

<ul style="list-style-type: none"> • analizirati morfometrijska obilježja reljefa i njihov utjecaj na naseljenost i gospodarstvo • objasniti klimatske čimbenike, klimatske elemente te raspored tipova klima • uočiti i objasniti povezanost reljefa, klime, tla i vegetacije u Panonskoj, Gorskoj i Primorskoj Hrvatskoj • razlikovati kategorije zaštite prirode • nabrojiti, opisati i usporediti stroge rezervate, nacionalne parkove i parkove prirode • opisati prirodno-geografska obilježja i ekološke probleme Jadranskog mora • objasniti proces litoralizacije na primjeru Jadranskog mora • usporediti obilježja rijeka crnomorskoga i jadranskoga slijeva • objasniti važnost voda u gospodarstvu Hrvatske • razlikovati i protumačiti demogeografske strukture • povezati odnos i utjecaj prirodne osnove i društvenih čimbenika na gospodarski razvoj • objasniti utjecaj prirodne osnove i društvenoga razvoja na oblike i razvoj naselja, ruralni krajolik i gradske regije • opisati razvoj urbane mreže i nodalno-funkcionalnu organizaciju prostora • opisati stupanj i dinamiku gospodarskoga razvoja Hrvatske i pojedinih regija • objasniti čimbenike razvoja i značenje primarnih djelatnosti • analizirati strukturu i prostorni raspored poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture • objasniti značenje šuma, vrste i prostorni raspored šumskih prostora • objasniti razvoj i značenje sekundarnih djelatnosti • analizirati strukturu i prostorni raspored energetske izvora i industrije • objasniti razvoj i značenje tercijarnih i kvartarnih djelatnosti • vrjednovati oblike prometa i njihovo značenje u gospodarstvu • analizirati čimbenike razvoja turizma te poznavati obilježja turističkih prostora Hrvatske 	<ul style="list-style-type: none"> • imenovati na geografskoj karti osnovne reljefne cjeline • analizirati klimatske dijagrame i prostorni raspored tipova klima • imenovati na geografskoj karti stroge rezervate, nacionalne parkove i parkove prirode • analizirati na tematskim kartama i grafikonima prirodno-geografska obilježja i ekološke probleme Jadranskog mora • imenovati na geografskoj karti najvažnije rijeke crnomorskog i jadranskog slijeva te najvažnija jezera • analizirati na grafikonu razvoj naseljenosti i na tematskoj karti razmještaj stanovništva • analizirati grafikon prirodnoga kretanja stanovništva Hrvatske i upravnih cjelina • izračunati odrednice prirodnoga kretanja stanovništva • analizirati na geografskoj karti prostorno kretanje stanovništva Hrvatske • razlikovati i protumačiti demogeografske strukture na grafikonima i tematskim kartama • prepoznati na crtežima i fotografijama oblike naselja, tipove ruralnog krajolika i vrste gradskih regija • imenovati na geografskoj karti makroregionalna, regionalna i županijska središta • analizirati na grafičkim priložima stupanj i dinamiku gospodarskoga razvoja Hrvatske i pojedinih regija • analizirati na grafikonima i tematskim kartama strukturu i prostorni raspored poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture • analizirati na karti prostorni raspored šumskih prostora • objasniti uz pomoć grafikona razvoj i značenje sekundarnih djelatnosti • analizirati na grafikonima i tematskim kartama strukturu i prostorni raspored energetske izvora i industrije • objasniti uz pomoć grafikona značenje tercijarnih i kvartarnih djelatnosti • uz pomoć grafikona vrjednovati oblike prometa i njegovo značenje u gospodarstvu • razlikovati na geografskoj karti glavne turističke regije i imenovati najvažnija središta
---	--

- objasniti gospodarsku i političku povezanost Hrvatske s Europom i svijetom (mjesto i ulogu Hrvatske u europskim i svjetskim organizacijama i regionalnim integracijama)
- povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor

- analizirati na grafikonu strukturu vanjske trgovine
- povezati prirodna i društvena obilježja prostora te ih smjestiti u prostor i na geografsku kartu

3. Struktura ispita

Ispit iz Geografije sastoji se od dviju cjelina.

Prvom cjelinom ispituju se **geografska znanja**, a drugom cjelinom **geografske vještine**.

Ispit sadrži 60 zadataka, a ukupan broj bodova je 200.

Prva ispitna cjelina sastavljena je od 44 zadatka.

Tablica 1. prikazuje strukturu prve ispitne cjeline.

Tablica 1. Struktura prve ispitne cjeline

VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
Zadatci višestrukoga izbora	16	32
Zadatci višestrukih kombinacija	8	32
Zadatci povezivanja i sređivanja	12	48
Zadatci dopunjavanja	8	20

Druga ispitna cjelina sastavljena je od 16 zadataka dopunjavanja.

Tablica 2. prikazuje strukturu druge ispitne cjeline.

Tablica 2. Struktura druge ispitne cjeline

VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
Zadatci dopunjavanja	16	68

4. Tehnički opis ispita

4.1. Trajanje ispita

Ispit iz Geografije je pisani i traje ukupno **90 minuta** bez prekida.

Vremenik provedbe bit će objavljen u *Vodiču kroz državnu maturu* te na mrežnim stranicama *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (www.ncvvo.hr).

4.2. Izgled testa i način rješavanja

Pristupnici dobivaju omotnicu u kojoj su dvije ispitne knjižice i list za odgovore.

Od pristupnika se očekuje da pažljivo pročitaju upute koje će slijediti tijekom rješavanja testa.

Dodatno, uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Čitanje ovih uputa je bitno jer je u njima naznačen i način obilježavanja točnih odgovora.

Zadatke zatvorenoga tipa (višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija te povezivanja i sređivanja) pristupnici rješavaju označivanjem slova točnoga/ točnih odgovora među ponuđenima. Slova točnih odgovora označuju se znakom X. Ukoliko pristupnik označi više od traženoga broja odgovora za pojedini zadatak, taj će se zadatak bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

Zadatke otvorenoga tipa (dopunjavanja i kratkih od-

govora) pristupnici rješavaju upisivanjem točnoga odgovora na predviđeno mjesto naznačeno u uputi za rješavanje. Ako pristupnik pogriješi, treba precrtati netočan odgovor.

Grafički prilogi i karte sastavni su dijelovi ispita.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja ispita iz Geografije dopušteno je rabiti kemijsku olovke plave ili crne boje.

5. Opis bodovanja

Ukupan broj bodova je 200.

5.1. Vrjednovanje prve ispitne cjeline

U prvome dijelu ispita je 44 zadatka.

Ukupan broj zadataka višestrukoga izbora je 16. Svaki točno označen odgovor u zadatcima višestrukoga izbora donosi 2 boda. Uspješnim rješavanjem zadataka višestrukoga izbora pristupnik može ostvariti maksimalno 32 boda.

Ukupan broj zadataka višestrukih kombinacija je 8. Svaki točno označen odgovor u zadatcima višestrukih kombinacija donosi 2 boda, a potpuno točno riješen zadatak 4 boda. Uspješnim rješavanjem zadataka višestrukih kombinacija pristupnik može ostvariti maksimalno 32 boda.

Ukupan broj zadataka povezivanja i sređivanja je 12. Svaki točno označen odgovor na dio zadatka boduje se jednim bodom, a potpuno točno riješen zadatak četirima bodovima. Uspješnim rješavanjem zadataka povezivanja i sređivanja pristupnik može ostvariti maksimalno 48 bodova.

Ukupan broj zadataka dopunjavanja je 8, od toga je 6 zadataka u kojima se od pristupnika traži jedan odgovor i 2 zadataka u kojima se traži po dva odgovora.

Svaki točno upisan odgovor na zadatak, odnosno dio zadatka, ukoliko se u zadatku traži više odgovora, donosi 2 boda. Uspješnim rješavanjem zadataka dopunjavanja pristupnik može ostvariti maksimalno 20 bodova.

5.2. Vrjednovanje druge ispitne cjeline

U drugome dijelu ispita je 16 zadataka.

Zadataka dopunjavanja je 16, od toga je 6 zadataka u kojima se od pristupnika traži jedan odgovor, 2 zadatka u kojima se traži po dva odgovora i 8 u kojima se traži tri odgovora.

Svaki točno upisan odgovor na zadatak, odnosno dio zadatka, ukoliko se u zadatku traži više odgovora, donosi 2 boda. Uspješnim rješavanjem zadataka dopunjavanja pristupnik može ostvariti maksimalno 68 bodova.

6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem

U ovome su poglavlju primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka ponuđen je opis te vrste zadatka, obrazovni ishod koji se tim konkretnim zadatkom ispituje, točan odgovor te način bodovanja.

6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (u kojoj je postavljen zadatak) te **četiriju ponuđenih odgovora** od kojih je jedan točan.

U sljedećem zadatku između četiriju ponuđenih trebate odabrati jedan odgovor. Odgovor obilježite znakom X i obvezno ga prepišite na list za odgovore.

Koja se znanstvena disciplina geografije bavi proučavanjem tala?

- A. demogeografija
- B. fitogeografija
- C. hidrogeografija
- D. pedogeografija

TOČAN ODGOVOR: D

OBRAZOVNI ISHOD: definirati i objasniti geografiju kao znanost, razlikovati njezine grane i discipline

BODOVANJE:

2 boda – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili ukoliko je označeno više odgovora

6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija

Zadatak višestrukih kombinacija sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (u kojoj je postavljen zadatak) te **pet ponuđenih odgovora** od kojih su dva točna.

U sljedećem zadatku između pet ponuđenih treba te odabrati dva odgovora. Odgovore obilježite znakom X i obvezno ih prepisite na list za odgovore.

Povoljni prirodni preduvjeti koji utječu na poljoprivrednu proizvodnju su:

- A. veličina zemljišta
- B. jaka kiša, tuča
- C. prisojne padine
- D. tlo bogato humusom
- E. jak nalet vjetra

TOČNI ODGOVORI: C, D

OBRAZOVNI ISHOD: objasniti čimbenike razvoja primarnih djelatnosti

BODOVANJE:

4 boda – oba točna odgovora

2 boda – jedan točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili ukoliko je označeno više od dvaju odgovora

6.3. Primjer zadatka povezivanja i sređivanja

Zadatak povezivanja i sređivanja sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (pitanja), **četiriju čestica pitanja** te **pet čestica odgovora**.

Zadatak povezivanja i sređivanja iz prvoga dijela ispita

U sljedećem zadatku svakoj čestici označenoj brojem pridružite odgovarajuću česticu označenu slovom. Odgovore obilježite znakom X i obvezno ih prepisite na list za odgovore.

Egzogenim procesima pridružite tipove reljefa za koje su karakteristični.

1. abrazija	A. glacijalni reljef
2. egzaracija	B. krški reljef
3. fluvijalna erozija	C. obalni reljef
4. korazija	D. pustinski reljef
	E. riječni reljef

TOČAN ODGOVOR: 1. C, 2. A, 3. E, 4. D

OBRAZOVNI ISHOD: povezati djelovanje egzogenih sila i nastanak različitih tipova reljefa

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

3 boda – 3 točna odgovora

2 boda – 2 točna odgovora

1 bod – 1 točan odgovor

0 bodova – svi netočni odgovori i ukoliko je označeno više odgovora za pojedinu česticu pitanja

6.4. Primjeri zadataka dopunjavanja

U zadatku dopunjavanja pristupnik treba dovršiti zadanu rečenicu, dopuniti upisivanjem pojma koji nedostaje na predviđeno mjesto. U pridruženoj uputi naznačen je način rješavanja zadatka.

Primjer 1.

U sljedećim zadacima dopunite rečenice upisivanjem pojma ili broja koji nedostaje. Odgovore upišite samo u ovu knjižicu. Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Kalendar koji je u službenoj uporabi od kraja 16. stoljeća naziva se _____ kalendar.

TOČAN ODGOVOR: gregorijanski

OBRAZOVNI ISHOD: imenovati različite kalendare

BODOVANJE:

2 boda – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

Primjer 2.

U sljedećim zadacima dopunite rečenice upisivanjem pojmova ili brojeva koji nedostaju. Odgovore upišite samo u ovu knjižicu. Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Zemlja je spljoštena na _____ i ispupčena na _____.

TOČNI ODGOVORI: polovima, ekvatoru

OBRAZOVNI ISHOD: objasniti oblik i prepoznati dimenzije Zemlje

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

2 boda – jedan točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

Primjer 3.

Sljedeći zadatak riješite uz pomoć priložene karte.

Na karti su označene migracijske struje u Sjedinjene Američke Države u Kristovo doba. Odredite koja je od označenih najstarija migracijska struja, koja najintenzivnija suvremena gospodarska migracija, a koja prisilna migracijska struja. Na crte upišite odgovarajući broj s karte.

___ najstarija migracijska struja

___ najintenzivnija suvremena gospodarska migracija

___ prisilna migracijska struja

TOČNI ODGOVORI: 1, 4, 2

OBRAZOVNI ISHOD: na geografskoj karti prepoznati glavne smjerove migracija na zemlji

BODOVANJE:

6 bodova – svi točni odgovori

4 boda – dva točna odgovora

2 boda – jedan točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

7. Priprema za ispit

Nastavnik bi u nastavnome procesu trebao razjasniti pristupnicima obrazovne ishode kroz realizaciju važećega četverogodišnjega gimnazijskoga nastavnoga programa.

Obrazovni ishodi pristupnicima mogu služiti kao lista za provjeru usvojenoga znanja.

Literatura za pripremu ispita iz Geografije na državnoj maturi su svi udžbenici propisani i odobreni od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske tijekom protekloga četverogodišnjega razdoblja.

Kozina, Marković, Matas, *Geografija 1*, Školska knjiga, 2003.

Feletar, Perica, Vuk, *Geografija 1*, Meridijani, 2003.

Marković, Vuk, *Stanovništvo, naselja, gospodarstvo*, Znanje, 2003.

Friganović, Sić, Matas, *Geografija 2*, Školska knjiga, 2006.

Nebeski Hostić, Dužanec Martinović, Polan, *Geografija 2*, Meridijani, 2007.

Vuk, Marković, Jelenski, Filipčić, *Regionalni razvoj svijeta*, Znanje, 2003.

Matas, Gall, *Geografija 3*, Školska knjiga, 2005.

Feletar, Stiperski, *Geografija 3*, Meridijani, 2007.

Marković, Vuk, Filipčić, *Geografija Hrvatske*, Znanje, 2003.

Feletar, *Geografija 4*, Meridijani, 2003.

Jukopila, Obradović, Kralj, *Geografija Hrvatske*, Školska knjiga, 2007.

Geografski atlas za gimnazije i strukovne škole (1. – 4. razred), Snježana Haiman, Hrvatska školska kartografija – Školska knjiga

Geografski atlas za srednju školu, Demir Šahić, Denis Šehić, Školska knjiga

Školski atlas (Veliki geografski atlas) za 5., 6., 7. i 8. razred osnovne škole i 1., 2., 3. i 4. razred gimnazija i strukovnih škola, grupa autora, ALFA

Geografski atlas za osnovnu i srednje škole za 5., 6., 7. i 8. razred osnovne škole, za 1., 2., 3. i 4. razred gimnazija i strukovnih škola, Hrvatska školska kartografija, Hrvatska školska kartografija – Školska knjiga

Veliki školski atlas za osnovnu i srednje škole, Anita Filipčić, Zoran Stiperski, Znanje

Uspjeh na ispitu uvjetuje i dobra upoznatost s načinom ispitivanja.

Pristupnicima se savjetuje:

- proučavanje opisa ispitnih cjelina te primjera zadataka
- rješavanje oglednoga primjera testa.

